

2^ο Ενημερωτικό Δελτίο

*«Βελτίωση των πεδινών δασικών βιοτόπων για τα πουλιά στην Κύπρο»
«Improving lowland forest habitats for birds in Cyprus»*

LIFE 13 NAT/CY/000176

LIFE – FORBIRDS

*Ιστοσελίδα έργου:
www.lifeforbirds.eu*

Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του προγράμματος LIFE+ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής

Λευκωσία, Σεπτέμβριος 2017

ενημέρωση

Τον Ιούλιο του 2014 εγκρίθηκε το έργο με τίτλο «Βελτίωση των πεδινών δασικών βιοτόπων για τα πουλιά στην Κύπρο» (LIFE 13 NAT/CY/000176) στο πλαίσιο του προγράμματος LIFE+ της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ). Ο συνολικός προϋπολογισμός του έργου ανέρχεται στα €978.717, εκ των οποίων τα €489.359 (50% του συνολικού επιλέξιμου προϋπολογισμού) χρηματοδοτούνται από την ΕΕ. Το έργο ξεκίνησε την 1η Οκτωβρίου 2014 και θα ολοκληρωθεί την 31η Δεκεμβρίου 2017. Συμμετέχουν: Τμήμα Δασών (Ανάδοχος Φορέας), Φιλοδασικός Σύνδεσμος Κύπρου, Πανεπιστήμιο Frederick και η Υπηρεσία Θήρας και Πανίδας.

Σκοποί και περιοχές υλοποίησης του έργου

Το έργο έχει τρεις κύριους στόχους:

- να εφαρμόσει μέτρα διατήρησης / διαχείρισης που θα βελτιώσουν ουσιαστικά τις οικολογικές συνθήκες για επιλεγμένα είδη πτηνών, του Παραρτήματος Ι της Ευρωπαϊκής Οδηγίας για τα Πουλιά, στις περιοχές Natura 2000 (SPA) Κάβο Γκρέκο (CY3000005), Κόσιη - Παλληουρόκαμπος (CY6000009) και Σταυροβούνι – Ποταμός Παναγίας Στάζουσας (CY6000007),
- μέσα από την εφαρμογή πιλοτικών δράσεων να αναδείξει τα πλεονεκτήματα της υιοθέτησης μιας ολιστικής προσέγγισης στη διαχείριση των δασών, η οποία θα αντιμετωπίζει ανάμεσα σε άλλα και τις ανάγκες των πουλιών που διαβιούν μέσα στα δάση, και
- να συμβάλει στην ενίσχυση της ευαισθητοποίησης του κοινού ως προς την ανάγκη της διατήρησης των άγριων πουλιών και την καταπολέμηση της παράνομης παγίδευσης πουλιών στις ευρύτερες περιοχές του έργου.

Περιοχές εκπόνησης έργου

Δράσεις οι οποίες έχουν υλοποιηθεί στο πλαίσιο του προγράμματος Μάρτιος 2016 – Σεπτέμβριος 2017

Ετοιμασία διαχειριστικού σχεδίου για την περιοχή της Κόσιης

Το διαχειριστικό σχέδιο ΖΕΠ για την περιοχή Κόσιη-Παλιουρόκαμπος διαβιβάστηκε στην Επιστημονική Επιτροπή που προεδρεύεται από το Τμήμα Περιβάλλοντος για αξιολόγηση και επικύρωση.

Δημιουργία-Λειτουργία-Συντήρηση παραδοσιακών αγρών (οικολογικών περιβολιών)

Για ολόκληρη την περίοδο γινόταν περιποίηση των περιβολιών του έργου (πότισμα, ξεχορτάρισμα, θεκάνωμα, σκάλισμα, λίπανση).

Εγκαταστάθηκαν ταΐστρες για πουλιά με διάφορους σπόρους και έγινε φύτευση ηλιοτροπιών και καρποφόρων δέντρων όπως μουριών και συκιών, για παροχή τροφής στα πουλιά σε όλα τα περιβόλια.

Δημοσιεύτηκε, κατακυρώθηκε, και διεκπεραιώθηκε η προσφορά για την κατασκευή 4 υδατοδεξαμενών για τα περιβόλια του έργου.

Έγινε η εγκατάσταση αυτόματων αρδευτικών συστημάτων σε όλα τα περιβόλια του έργου.

Οικολογικοί αγροί στην Κόσιη – ένας παράδεισος για τα πουλιά και άλλα είδη άγριας ζωής

Υδατοδεξαμενή

Βελτίωση παροχής νερού, τροφής και θέσεων φωλεοποίησης

Εγκαταστάθηκαν επιπρόσθετα 5 ποτίστρες στις περιοχές του έργου για την παροχή νερού στα πουλιά.

Τοποθετήθηκαν 2 ομβροσυλλέκτες (*Guzzlers*) στην περιοχή της Κόσις.

Έγινε σπορά με μείγμα από δημητριακά και όσπρια και στις 3 περιοχές του έργου.

Κατασκευάστηκε ξερολιθιά μήκους 33m δίπλα από το φράγμα του Αβδελληρού, ενώ στο γειτονικό τεμάχιο φυτεύτηκαν ακόμη 20 φρουτόδεντρα.

Μετά από την αξιολόγηση και έγκριση της Μ.Ε.Ε.Π από το Τμήμα Περιβάλλοντος, δημοσιεύτηκε, κατακυρώθηκε, και διεκπεραιώθηκε η προσφορά για την κατασκευή του μικρού φράγματος στην περιοχή της Κόσις (Αβδελληρού).

Βροχοσυλλέκτης

Δήμμα στο Αβδελλερό

Απομάκρυνση ξενικών ειδών και αποκατάσταση ιθαγενούς βλάστησης

Έγινε επαναληπτική καταπολέμηση και απομακρύνθηκαν ακόμα 2.200 άτομα (*Acacia saligna*) στο Κάβο Γκρέκο.

Στην περιοχή απομάκρυνσης ακακιών στο Κάβο Γκρέκο έγινε αποκατάσταση των οικοτόπων 9320 με 258 φυτά και 5210 με 400 φυτά. Για την ίδια δράση στην Κόσιη έγινε απομάκρυνση 48 ατόμων *Eucalyptus* για την αποκατάσταση του τύπου οικοτόπου 5420.

Πραγματοποιήθηκε αναδάσωση 635 δενδρυλλίων στην Κόσιη (280 *Crataegus azarolus*, 215 *Asparagus stipularis*, 122 *Phagnalon rupestre*, 18 *Noaea mucronata*) σε έκταση 0,4 ha για την αποκατάσταση του τύπου οικοτόπου 5330.

Έγινε επέκταση της αναδάσωσης του τύπου οικοτόπου 9320 που έγινε στην Κόσιη το 2015 με 100 *Olea europaea*, 55 *Ceratonia siliqua*, 20 *Pistacia lentiscus*.

Όλα τα φυτά τα οποία φυτεύτηκαν στα πλαίσια των αναδασώσεων και της αποκατάστασης οικοτόπων ποτίζονταν συστηματικά 2-3 φορές τον μήνα.

Αποκατάσταση οικοτόπων και αναδάσωση στο Κάβο Γκρέκο

Εκστρατεία ενημέρωσης και διαφώτισης

Πραγματοποιήθηκαν δύο ημερίδες ενδιαφερόμενων φορέων τις οποίες παρακολούθησαν συνολικά 84 άτομα και έγιναν 7 παρουσιάσεις από την

ομάδα διαχείρισης του έργου. Η πρώτη ημερίδα έγινε στο Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης και Εκπαίδευσης στην Αθαλιάσσα ενώ η επόμενη έγινε στο αντίστοιχο Κέντρο στο Κάβο Γκρέκο. Οι ημερίδες συνδυάστηκαν με τον εορτασμό της ημέρας Natura 2000 και οι ενδιαφερόμενοι φορείς επισκέφτηκαν τις υποδομές του έργου.

Έγινε εκτύπωση φυλλαδίων για: την πρόοδο του έργου, τα πουλιά της Μεσαορίας, το πρώτο ενημερωτικό δεητήριο, το άρθρο για την παράνομη παγίδευση τα οποία αφορούν το έργο.

Μέσω του σχεδίου δράσης παράχθηκαν δύο γιγαντοαφίσες κατά της παράνομης παγίδευσης οι οποίες τοποθετήθηκαν κατά μήκος του αυτοκινητόδρομου Λευκωσίας-Λάρνακας, σχεδιάστηκε και τυπώθηκε σημειωματάριο με μήνυμα κατά της παράνομης παγίδευσης, έγινε διανομή ενημερωτικού φυλλαδίου με θέμα την παράνομη παγίδευση μέσω ταχυδρομείου στις κοινότητες (Μοσφιλωτής, Πύργων, Σιας, Δελίκηπου, και Κόρνου), με σύνολο 1060 παραλήπτες.

Πραγματοποιήθηκαν δύο ημερίδες εκπαίδευσης εθελοντών σε θέματα δασοπυρόσβεσης.

Έγιναν 6 διαλέξεις σε σχολεία από υπαλλήλους της Υπηρεσίας Θήρας & Πανίδας, οι οποίες αφορούσαν την παράνομη παγίδευση.

Πραγματοποιήθηκαν 4 επισκέψεις από δημοτικά σχολεία στις περιοχές του έργου. Στις εν λόγω επισκέψεις έγιναν και διαγωνισμοί πτηνοπαρατήρησης και αναγνώρισης πουλιών μεταξύ των μαθητών. Στους νικητές δόθηκαν βιβλία σχετικά με τα πουλιά και τη φύση.

Έγινε εγκατάσταση προειδοποιητικών πινακίδων για την παράνομη παγίδευση, καθώς και άλλες πληροφοριακές πινακίδες σχετικά με τις υποδομές του έργου στο Κάβο Γκρέκο την Κόσιη και το Σταυροβούνι.

Έγινε μετάδοση τηλεοπτικών σποτ για το έργο στα Μ.Μ.Ε. κατά τις κυνηγτικές περιόδους 2016 – 2017.

Παράχθηκε ντοκιμαντέρ για το έργο το οποίο προβάλλεται σε οργανωμένα σύνολα στα Κέντρα Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης και Εκπαίδευσης του Τμήματος Δασών.

Ημερίδα ενδιαφερόμενων φορέων

*Διάλεξη σε σχολείο
της περιοχής του έργου*

*Εκπαίδευση εθελοντών
στη δασοπυρόσβεση*

Κιόσκι πληροφόρησης και ενημερωτική πινακίδα για το έργο

Το έργο προβλήθηκε επίσης μέσω διαφημιστικού υλικού στο 32ο Διεθνές Φεστιβάλ Αγίας Νάπας, με συνέντευξη σε τοπική εφημερίδα της Αγίας Νάπας και με αφίσες στην 1η ημερίδα της Παγκύπριας Ένωσης Δασολόγων.

Παρακολούθηση της επίδρασης των δράσεων διατήρησης (concrete actions)

Με τη βοήθεια ορνιθολόγου έγινε η παρακολούθηση των πουλιών στους παραδοσιακούς αγρούς και στις περιοχές όπου έγιναν έργα βελτίωσης, παροχής νερού, τροφής και θέσεων φωλιεοποίησης.

Εγκαταστάθηκαν, περιοριστικά εμπόδια σε δρόμους στην περιοχή της Κόσσης του Κάβο Γκρέκο, της Αγίας Νάπας και του Σταυροβουνίου.

Η Υπηρεσία Θήρας και Πανίδας διεξήγαγε περιπολίες στις περιοχές του έργου. Από τον Μάρτιο του 2016 και ως τον Σεπτέμβριο του 2017 καταγγέθηκαν 19 υποθέσεις λαθροθηρίας.

Οικονομικό μέρος του έργου

Έγινε αγορά υπηρεσιών από ανεξάρτητο εξωτερικό οικονομικό ελεγκτή για το έργο ενώ για την ίδια δράση το έργο δέχτηκε έλεγχο από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή Προγραμμάτων και την Εξωτερική Μονάδα Παρακολούθησης αφήνοντας πάρα πολύ καλές εντυπώσεις.

Ανάπτυξη και λειτουργία ιστοσελίδας του έργου.

Η ιστοσελίδα του έργου και η σελίδα του έργου στο Facebook λειτουργούν από την αρχή του έργου και επικαιροποιούνται συνεχώς πάνω σε μηνιαία βάση.

Επιστημονική Επιτροπή

Έγιναν γίνει δύο συναντήσεις (3η και 4η) της επιστημονικής επιτροπής του έργου κατά την πιο πάνω περίοδο.

Συμβουλευτική Επιτροπή

Πραγματοποιήθηκαν δύο συναντήσεις (4η και 5η) της συμβουλευτικής επιτροπής του έργου κατά την πιο πάνω περίοδο.

Δικτύωση με άλλα έργα

Έγινε δικτύωση έργων τον Μάιο του 2016 με το έργο LIFE - FOROPENFORESTS) και το 2017 με τα έργα: ERASMUS+ "Valgreen: Reforestation in the south of Europe as a profession for the future, LIFE- Lesser Kestrel Thessaly, LIFE-THEMIS & LIFE - VALUE CRETE).

Παράνομη παγίδευση

Η παγίδευση με δίκτυα και ξόβεργα είναι παράνομη σε εθνικό και σε ευρωπαϊκό επίπεδο λόγω κυρίως της μη επιλεκτικής φύσης των μεθόδων αυτών, που σημαίνει ότι δεν είναι δυνατόν να επιλεγεί το είδος του πτηνού που παγιδεύεται. Σύμφωνα με μελέτες σχεδόν τα μισά είδη πτηνών που συναντώνται στην Κύπρο, δηλαδή 152 διαφορετικά είδη, έχουν βρεθεί παγιδευμένα σε ξόβεργα ή δίκτυα, από τα οποία 78 απειλούνται με εξαφάνιση, μεταξύ των οποίων και γνωστά μας είδη όπως το ανθόνη (Luscinia megarhynchos) και το ενδημικό θουπί (Otus scops cyprius).

Η εκτεταμένη παγίδευση πτηνών με δίκτυα και ξόβεργα στην Κύπρο προκαλεί μαζική θανάτωση πτηνών, και εκατοντάδες χιλιάδες πουλιά σκοτώνονται κάθε χρόνο. Σύμφωνα με τις έρευνες και παρατηρήσεις πεδίου που διεξάγει η Υπηρεσία Θήρας & Πανίδας και ο Πτηνολογικός Σύνδεσμος, πέραν των 2,5 εκατομμυρίων πουλιών πέφτουν θύματα της παράνομης παγίδευσης κάθε χρόνο. Συνοπτοποιώντας τις άλλες απειλές και κινδύνους που αντιμετωπίζουν τα πουλιά (κλιματικές αλλαγές, καταστροφή των βιοτόπων τους, εντατικοποίηση της γεωργίας κτλ.) είναι ξεκάθαρο ότι αυτό που συντελείται είναι μια οικολογική καταστροφή.

Η παγίδευση αμπελοπουλιών μπορεί στο παρελθόν να αποτελούσε μια παραδοσιακή, μικρής κλίμακας μέθοδο για τη θήρευση πτηνών. Παρόλα αυτά, τα σημερινά επίπεδα αποκαλύπτουν μια βιομηχανοποιημένη, μεγά-

λης κλίμακας και επικερδή επιχείρηση όπου οι οργανωμένοι παγιδευτές εξασφαλίζουν παράνομο εισόδημα δεκάδων χιλιάδων ευρώ κάθε χρόνο εις βάρος της φυσικής κοινής κληρονομιάς μας. Εξάλλου δεν είναι δυνατόν να μπορεί να δικαιολογηθεί κάτι ως παράδοση όταν οδηγεί σε οικολογική καταστροφή.

Η παράνομη παγίδευση πτηνών στην Κύπρο έχει αντίκτυπο στην τουριστική βιομηχανία, αφού έχει δημιουργηθεί μια κακή εικόνα για τη χώρα και πολλοί ευαίσθητοποιημένοι τουρίστες επιλέγουν διαφορετικούς προορισμούς για τις διακοπές τους. Σύμφωνα με μια έρευνα της περιβαλλοντικής Μη Κυβερνητικής Οργάνωσης, Terra Cyprus, η κακή εικόνα που έχει δημιουργήσει η παγίδευση έχει ως αποτέλεσμα να χάνονται μεταξύ 40 και 100 εκατομμύρια ευρώ κάθε χρόνο. Παράλληλα η Υπηρεσία Θήρας και Πανίδας υπολογίζει τον τζίρο αυτής της παράνομης δραστηριότητας στα 15 εκατομμύρια ευρώ το χρόνο.

Τα δίκτυα και τα ξόβεργα είναι από τις πιο απάνθρωπες μεθόδους θανάτωσης πουλιών που χρησιμοποιούνται. Τα πουλιά παραμένουν συνήθως παγιδευμένα για ώρες στα δίκτυα και στα ξόβεργα, με την κάθε τους προσπάθεια για απελευθέρωση να έχει ως αποτέλεσμα να παγιδεύονται ακόμα περισσότερο. Οι ισχυρισμοί ότι τα άηλα είδη που παγιδεύονται (πέραν των αμπελοπουλιών) ελευθερώνονται από τους παγιδευτές δεν ευσταθούν, καθώς είναι πολύ δύσκολο έως ακατόρθωτο να ξεμπλέξεις ένα πουλί από το δίκτυο και ειδικά από ξόβεργο χωρίς τραυματισμό. Επιπλέον το σοκ που βιώνουν τα παγιδευμένα πουλιά συχνά τα οδηγεί στο θάνατο, και ας μην έχουν κάποιο εμφανή τραυματισμό.

Η παγίδευση πουλιών απαγορεύεται τόσο από την εθνική νομοθεσία της Κύπρου (Νόμος 152(Ι)/2003) όσο και από την Ευρωπαϊκή Οδηγία για τα Πουλιά (Οδηγία 2009/147/ΕΚ), καθώς και Διεθνείς Συμβάσεις (όπως π.χ. η Σύμβαση της Βέρνης του 1979 και η Σύμβαση της Βόννης του 1979). Η εθνική νομοθεσία απαγορεύει ρητά την εμπορία και/ή κατοχή παγιδευμένων πουλιών, τόσο σε εστιατόρια όσο και σε σπίτια. Παρεκκλίσεις από την Οδηγία για τα Πουλιά δύνανται να δοθούν, αλλήλ μόνο μετά από στοιχειοθετημένη αιτιολόγηση και για λόγους δημόσιας ασφάλειας κλπ. Η αιτιο-

*Παράνομη παγίδευση προστατευόμενων ειδών
στις περιοχές του έργου με δίκτυα και ξόβεργα.*

ήλωση ότι είναι παραδοσιακό κυνήγι δεν αποτελεί ήλωση για παρέκκλιση, σύμφωνα με νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου και είναι μύθος ότι σε άλλα κράτη μέλη επιτρέπεται αυτή η δραστηριότητα. Τα παγιδευμένα πουλιά σε ξόβεργα και δίκτυα οδηγούνται σε έναν αγωνιώδη θάνατο ήλωση εξάντλησης και δίψας, ή στα χέρια των παγιδευτών.

Δράσεις που θα υλοποιηθούν μέχρι το τέλος του έργου

Δράσεις διατήρησης (concrete conservation actions)

θα συνεχιστεί συστηματικά η ήλωση και συντήρηση των υποδομών μέχρι το τέλος του έργου.

Μέχρι το τέλος του έργου θα γίνει αναδάσωση με άλλα 1500 φυτά για τους τύπους οικοτόπων 9320, 5210, 5220*, 5330.

Εκστρατεία ενημέρωσης και διαφώτισης

Θα συνεχιστεί η παρουσίαση των τηλεοπτικών σποτ στην τηλεόραση, και η διαφήμιση σε κινηματογραφικές αίθουσες μέχρι το τέλος του έργου.

Ανάπτυξη και λειτουργία ιστοσελίδας του έργου

Η ιστοσελίδα του έργου και η σελίδα του έργου στο Facebook θα συνεχίσουν να λειτουργούν και να ανανεώνονται σε μηνιαία βάση μέχρι το τέλος του έργου.

Τελική ημερίδα του έργου - Ημερίδα εμπειρογνομώνων

Μέχρι το τέλος του τρέχοντος έτους θα πραγματοποιηθεί η τελική ημερίδα και η ημερίδα εμπειρογνομώνων του έργου.